

वा०रा०

॥ १२७ ॥

चलेगतेचारुमणीये कुंडले यस्मात् तच्चलचारुकुंडलं ॥ १६८ ॥ कुंभकर्णशिर इति ॥ कुंडलाभ्यामलंकृतं विनाकृतं ॥ अलंभूषणपर्याप्तिशक्तिवारणवाचकमित्यमरः ॥ कुंभकर्णस्यशिरः ॥ अरात्रौ प्रातःकाले आदित्ये उदिते गगनमध्यस्थचंद्रमा इव निष्प्रभं भातीत्यर्थः ॥ अयं श्लोकः प्रक्षिप्त इति बहवः ॥ ६९ ॥ उच्चं प्राकारं लंकाया इति शेषः शिरः कर्तनवेगोत्थितं लंकायां पपात ॥ देहस्तु कर्तनवेगविलुंठन्समुद्रे पपात पतितं ॥ यद्यपि तं ब्रह्मास्त्रेण सौमित्रिर्ददाराद्रिवरोपमां स पपात महावीरो दिव्यास्त्राभिहतो रणे ॥ तदृष्ट्वा

सतन्महापर्वतकूटसन्निभं सुवृत्तदंष्ट्रं चलचारुकुंडलं ॥ चकर्त रक्षोधिपतेः शिरस्तदा यथैव वृत्रस्य पुरा पुरंदरः ॥ १६८ ॥ कुंभकर्णशिरोभाति कुंडलालंकृतं महत् ॥ आदित्येभ्युदिते रात्रौ मध्यस्थ इव चंद्रमाः ॥ ६९ ॥ तद्रामबाणाभिहतं पपातरक्षः शिरः पर्वतसन्निकाशं ॥ बभंज चर्या गृहगोपुराणि प्राकारमुच्चंतमपातयच्च ॥ ७० ॥ तच्चातिकायं हि महत्प्रकाशं रक्षस्तदा तोयनिधौ पपात ॥ ग्राहान्परास्मीनवराभ्युजंगमान् ममर्द भूमिं च तथा विवेश ॥ ७१ ॥ तस्मिन् हते ब्राह्मणदेवरात्रौ महाबले संयतिकुंभकर्णे ॥ चचाल भूर्भूमिधराश्च सर्वे हर्षाच्च देवास्तु मुलं प्रणेदुः ॥ ७२ ॥ ततस्तु देवर्षिर्महर्षिपन्नगाः सुराश्च भूतानि सुपर्णा गुह्यकाः ॥ सयक्षगंधर्वगणानभोगताः प्रहर्षितारामपराक्रमेण ॥ ७३ ॥ ततस्तु ते तस्य वधेन भूरिणामनस्विनो नैर्ऋतराजबांधवाः ॥ विनेदुरुच्चैर्व्यथितारघून् तमं हरिं समीक्ष्यैव यथा मतं गजाः ॥ ७४ ॥ स देवलोकस्य तमोनिहत्य सूर्यो यथाराहुमुखादिमुक्तः ॥ तथा व्यभासी दूरि सैन्यमध्ये निहत्य रामो युधिकुंभकर्णं ॥ १७५ ॥

वृत्रसंकाशं कुंभकर्णं तरस्विनं ॥ गतासु पतितं भूमौ राक्षसाः प्राद्रवन्भयादिति महाभारतोक्त्या लक्ष्मणतः कुंभकर्णवधः प्रतीयते तथापि न विरोधः ॥ रामलक्ष्मणाभ्यां मिलित्वा तद्वधकरणात् ॥ अतएव पूर्व लक्ष्मणानुचर इत्यत्र लक्ष्मणसहित इति व्याख्यातं प्राधान्यात् त्वन्नरामस्यैव तद्वृत्त्वोक्तिः ॥ लक्ष्मणसाहित्येन हननान्तु व्यासो लक्ष्मणस्य हंतृत्वमुक्तवान् ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ भूरिणा महता ॥ ७४ ॥ देवलोकस्य आकाशस्य मध्ये इति शेषः ॥ व्यभासीत् विशेषेण भाति स्म ॥ १७५ ॥

यु०कां०

॥ १२७ ॥